

Rheinland-Pfalz

LANDESAMT FÜR SOZIALES,
JUGEND UND VERSORGUNG

PRAVNO STARATELJSTVO

Sa objašnjenjima o punomoći za odlučivanje u ime pacijenta

INFORMACIJE ZA MIGRANTE

Redakcija

AG Migration der LAG BtG Rheinland-Pfalz
Landesamt für Soziales, Jugend und Versorgung
– Überörtliche Betreuungsbehörde Rheinland-Pfalz –
Rheinallee 97–101 • 55118 Mainz

Osoba za kontakte: Peter Gilmer • Telefon 06131 967-260
gilmer.peter@lsjv.rlp.de • www.lsjv.rlp.de

Institut za transkulturnu skrb je razvijao ovu ideju o pomoći i postigao sa ovom brošurom kvalificiranu primjenu u više jezika.

Am Listholze 31A • 30177 Hannover • Telefon 0511 590 92 00 • www.itb-ev.de

DRAGI ČITATELJI,

u pokrajini Rheinland-Pfalz živi oko 700.000 ljudi sa migracionim podrijetlom. Njihovo ravnopravno sudjelovanje u svim segmentima društvenog života važan je cilj državne Vlade. Težište integracione politike je podsticanje i podrška obitelji.

Obiteljima migranata potrebna je posebna podrška, primjerena njihovim potrebama, jer oni rjeđe imaju pristup ponudama savjetovanja i pomoći stručnjaka i obrazovnih centara. Brošura „Pravno starateljstvo“ informira o pravu na starateljstvo i dopunjava raznovrsnu ponudu informacija i pomoći za područje koje je mnogim obiteljima migranata još uvijek malo poznato, ali koje sve više dotiče njihov život. Brošura je štampana na njemačkom i osam drugih jezika, kako bi migranti imali vodič na materinskom jeziku za često komplicirane okolnosti.

Zahvaljujem državnoj službi za socijalna pitanja, omladinu i skrb države Rheinland-Pfalz na izdavanju ove brošure. Ona je važan doprinos tome da se migrantske obitelji za korak približe ponudama obiteljske politike.

Malu Dreyer

Ministarka za rad, socijalna pitanja, zdravlje obitelji i žena države Rheinland-Pfalz

DRAGI ČITATELJI,

integracija ljudi iz drugih kultura u njemačko društvo može uspjeti samo ako imaju razumljive informacije o centralnim pitanjima suživota.

Većini migranata još nije dovoljno poznato pravo na starateljstvo, često i zbog toga jer ovaj instrument ne postoji u zemljama njihovog podrijetla. Zbog toga Državna služba za socijalna pitanja, omladinu i skrb u Mainzu izdaje zbog migranata ovu informativnu brošuru o pravu na starateljstvo. Ona treba informirati migrante o pravnim osnovama i pitanjima starateljstva i punomoći za odlučivanje u ime pacijenta i pomoći pri tome da nađu rješenja ako netko od članova njihove obitelji zbog zdravstvenih razloga ne može više sebi pomoći.

Maria Weber

Povjerenica državne Vlade za migraciju i integraciju države Rheinland-Pfalz

Werner Keggenhoff

Predsjednik državne službe za socijalna pitanja, omladinu i skrb države Rheinland-Pfalz

SADRŽAJ

I.	PRAVNO STARATELJSTVO	7
	Tri koraka do pravnog starateljstva	8
	Zadaci pravnih startelja ili starateljice	9
	Tko može biti pravni staratelj?	11
	Tko snosi troškove?	12
II.	RJEŠENJE O PRAVNOM STARATELJSTVU	13
III.	PUNOMOĆ ZA ODLUČIVANJE U IME PACIJENTA	14

PRAVNO STARATELJSTVO I MOGUĆNOSTI SKRBI

Usljed nesrećnog slučaja, bolesti, duševne krize ili bolesti uslovljene starošću svaki čovjek može doći u situaciju da se, trajno ili privremeno, ne može više starati o važnim poslovima u svom životu. U tom slučaju potreban je netko tko će zastupati interese i prava takve osobe, npr. prema javnim službama, organima, bankama i liječnicima.

U njemačkom pravnom sustavu to može biti netko koga je takva osoba prethodno ovlastila (punomoć) za odlučivanje u ime pacijenta, ili netko koga je sud postavio za pravnog zastupnika ili staratelja.

Punomoć za odlučivanje u ime pacijenta, po pravilu, uključuje određivanje staratelja. Ako nije data punomoć za odlučivanje u ime pacijenta, rješenjem o starateljstvu mogu se utvrditi želje u vezi sa skrbi. U ovoj brošuri objašnjena su tri sljedeća pojma:

I. PRAVNO STARATELJSTVO

II. RJEŠENJE O PRAVNOM STARATELJSTVU

III. PUNOMOĆ ZA ODLUČIVANJE U IME PACIJENTA

I. PRAVNO STARATELJSTVO

Pravne osnove za zakonsko starateljstvo utvrđene su u §§1896 f BGB (Građanskog zakonika). Pravno starateljstvo uređuje se samo ako postoji psihičko oboljenje ili duševna, mentalna ili fizička ometenost koja ima za posljedicu da osoba ne može više samostalno obavljati svoje poslove. Kod pravnog starateljstva sud određuje dužnosti starateljstva. Starateljstvo se određuje na period od najviše sedam godina.

Najkasnije po isteku ovog roka provjerava se nužnost starateljstva i odlučuje se da li se isto ukida ili produžava.

Kod izbora staratelja uzimaju se, prije svega, u obzir želje osobe kojoj je potrebno skrb. Na prvom mjestu određuju se osobe koje su osobno bliske dotičnoj osobi i koje odgovaraju toj ulozi.

Pravni staratelji su zakonski zastupnici osobe pod starateljstvom. Oni njih zastupaju sudski i vansudski i djeluju pravno obavezujuće u okviru svojih dužnosti (§1901 BGB). Pri tome je najvažnija volja i dobrobit ljudi kojima je skrb potrebna. Zastupnici, kao „menađeri“, reguliraju socijalne poslove koje dotične osobe ne mogu same da obave. Kod starateljstva ne radi se o skrbničkom ponašanju, nego o pružanju pomoći!

■ Psihičke bolesti

Pod ovim terminom podrazumjevaju se sva duševna oboljenja koja ne mogu tjelesno da se utemelje i duševni poremećaji koji imaju tjelesni i uzrok (npr. upala moždane ovojnice ili povreda mozga).

I bolesti ovisnosti mogu se, kod odgovarajućeg stupnja težine, posmatrati kao psihičke bolesti. Neuroze i poremećaj ličnosti spadaju, također, u ovu grupu bolesti.

- **Mentalna ometenost u učenju**

U ovu grupu spada urođena ili stečena ometenost mentalnih sposobnosti.

- **Duševna ometenost**

Pod duševnom ometenošću podrazumeva se zaostalo oštećenje, koje se razvilo kao posljedica psihičkog oboljenja. U to spadaju i mentalna ograničenja usled staračke razgradnje.

- **Tjelesna ometenost**

Ako je sposobnost za obavljanje osobnih poslova djelomično prestala ili je bitno ometena (npr. trajna nepokretnost), postoji također mogućnost pravnog starateljstva takve osobe. Tjelesno ometene osobe mogu dobiti pravno starateljstvu samo na osobni zahtev.

Tri koraka do pravnog starateljstva

1. Saopćenje

Da bi se pokrenulo pravno starateljstvo, potrebno je saopćenje lokalnom organu starateljstva ili sudu za postavljanje staratelja, npr. od strane članova porodice, susjeda, prijatelja, poznanika, lječnika, socijalnih institucija, domova i bolnica. Dotična osoba koja treba starateljstvo može i sama podneti zahtjev za uređenje starateljstva.

2. Postupak

Sud za postavljanje staratelja ovlašćuje, po svim pravilima, organ starateljstva za ispitivanje činjeničnog stanja i provjeru da li je potrebno postavljanje staratelja.

Organ starateljstva razgovara sa osobom kojoj je potrebno starateljstvo i sa drugim sudionicima, utvrđuje šta je potrebno regulirati i saopćava to sudu za postavljanje staratelja. Organ starateljstva saopćava sudu i to koja osoba

bi bila pogodna za staratelja. Značajnu ulogu kod postavljanja staratelja igraju vještačenja i socijalni izvještaji koje sastavljaju vještaci. Vještačenje ili socijalni izvještaj uzimaju u obzir bitne točke, kao što je nužnost i obseg starateljstva, šanse za rehabilitaciju i trajanje potrebe za pomoći, npr. da li je starateljstvo možda potrebno samo privremeno. Prije konačne odluke osoba se sasluša u svom uobičajenom okruženju. Ako dotična osoba ne govori njemački mora se tumač savjetovati.

3. Odluka

Sudac za određivanje staratelja saopćava pismenim rješenjem odluku o uređenju starateljstva dotične osobe, zastupniku ili zastupnici i organu starateljstva. U rješenju se utvrđuje tko je staratelj ili starateljica i za koje radnje isti ima ovlaštenja. Protiv ovog rješenja svi sudionici u postupku imaju pravo žalbe.

Zadaci pravnih startelja ili starateljice

■ Skrb o zdravlju

Staratelj ili starateljica može saodlučivati o zdravstvenim mjerama koje su potrebne za dotičnu osobu. U te mjere spadaju uvođenje i saglasnost sa terapijskim mjerama, iniciniranje preventivnih pregleda, saglasnost sa operacijama i sigurnost uzimanja lijekova.

■ Skrb o imovini

U ova ovlaštenja spada utvrđivanje, provođenje i traženje prihoda ili socijalnih davanja, traženje povlastica i pogodnosti, provjera prihoda i rashoda, upravljanje računima u bankama i imovinom.

- Pravni poslovi i poslovi prema nadležnim organima
Staratelj ili starateljica nadležni su za podnošenje zahtjeva, korespondenciju i telefonske razgovore sa organima i službama. On ili ona obavezni su da zastupaju prava štićenika prema organima, u šta spadaju i poslovi u vezi sa pravom stranaca.

- Poslovi u vezi sa poštom
Ova ovlaštenja obuhvaćaju obradu pošte štićenika ili štićenice.

- Pravo određivanja boravišta
Ako staratelj ili starateljica imaju ovo ovlaštenje, onda su obavezni da štite prebivalište štićenika ili štićenice i njegovo/njeno poverljivo okruženje ili da mu/joj potraže pogodno okruženje.

- Smeštaj / mjere slične smeštaju
Pod određenim uvjetima (npr. kada postoji opasnost od znatnog samonarušavanja zdravlja ili samoubistva) štićenik može biti smešten u zatvorenu ustanovu ili zatvoreni odjel bolnice ili staračkog doma. Za odluku staratelja ili starateljice o nužnosti zatvaranja potrebno je odobrenje suda.

Pod mjerama sličnim smeštaju podrazumjevaju se sve mjere kojima se osoba lišava slobode, kojima se štićeniku ili štićenici mehaničkim napravama, ljekovima ili na drugi način na duži rok ili redovno (npr. rešetkama na krevetu, kaišem preko stomaka na krevetu ili na stolici, vezivanjem ruku i nogu, zaključavanjem sobe ili odjeljenja, ljekovima za smirenje) oduzima sloboda.

I u ovim slučajevima potrebno je odobrenje suda, ako je štićenik/ca nesposoban za davanje pristanka.

■ Poslovi u vezi sa stanom

Ako je zastupnik ili zastupnica opunomoćen za poslove u vezi sa stanom, onda se on/ona brine npr. za plaćanja (stanarina i režijski troškovi).

Staratelj ili starateljica smiju da otkažu stan samo uz prethodno sudsko odobrenje.

Tko može biti pravni staratelj?

1. Počasno starateljstvo

Počasni staratelj ili starateljica ne obavljaju ovu dužnost profesionalno, što znači da se njima ne plaća za to. Postoje važne pretpostavke za obavljanje dužnosti staratelja. U to spadaju znanje nemačkog jezika i nemačkog pravnog i socijalnog sustava.

Kod izbora staratelja u obzir dolaze, prije svega, osobe koje su osobno vrlo bliske štićeniku/štićenici i koje su u stanju da obavljaju starateljstvo.

O podobnosti za staratelja ili starateljicu odlučuje organ starateljstva i sud. Organ starateljstva i udruge za starateljstvo daju počasnim starateljima potrebnu podršku i pratnju.

2. Profesionalno starateljstvo

Profesionalni staratelj ili starateljica mora imati odgovarajuću kvalifikaciju i biti u stanju pravno zastupati štićenika/štićenicu u potrebnom opsegu.

Udruge za zastupanje zapošljavaju profesionalne zastupnike i zastupnice.

Udruga za starateljstvo odgovorno je za njihov nadzor, obuku, usavršavanje i kvalifikaciju. Staratelji iz udruge smiju se postavljati samo uz odobrenje udruženja.

Suradnici i suradnice službi i organa za starateljstvo mogu, izuzetno, preuzeti i zastupanje po službenoj dužnosti.

Tko snosi troškove?

Troškove starateljstva snosi, u načelu, štíćenik/ca lično.

Ovo se odnosi na osobe čija imovina je veća od 2.600 EUR. Ako je štíćenik/ca bez sredstava i nema osobni prihod ili je prihod mali, troškove snosi državna blagajna.

Za sudske troškove postupka važi da se ne plaćaju ako vrijednost imovine ne prelazi 25.000 EUR. Onaj čija imovina prelazi ovu vrijednost, mora sam platiti eventualne pristojbe ili vještačenja liječnika specijalista.

II. RJEŠENJE O PRAVNOM STARATELJSTVU

Rješenjem o starateljstvu štićenik/ca može sam unaprijed odrediti tko će biti postavljen za njegovog/njenog staratelja.

U rješenju se može navesti više osoba za različite poslove ili se mogu imenovati osobe koje ni u kom slučaju ne smiju biti postavljene za staratelje.

Ovo preventivno rješenje omogućava izražavanje želja u pogledu postupka starateljstva, dužnosti starateljstva, davanje uputstava trećim licima u vezi sa lječenjem i smještajem. Ako je sudu za postavljanje staratelja poznato rješenje o starateljstvu, onda on, u principu, u svojoj odluci mora ovo uzeti u obzir.

Rezime

- Rješenje o starateljstvu je preventivna mjera.
- Rješenjem o starateljstvu može se odrediti ko će biti postavljen za staratelja ili starteljicu i prema kojim željama će se isti/ista ravnati.

III. PUNOMOĆ ZA ODLUČIVANJE U IME PACIJENTA

Sa punomoći u ime pacijenta se opunomoćuje neka osoba od poverenja (opunomoćenik) da pravno valjano djeluje u ime dotične osobe (punomoćnika). Punomoć ima preventivni karakter i primjenjuje se tek kada punomoćnik ne može ili ne želi više sam obavljati svoje pravne poslove. Sa punomoći u ime pacijenta može se izbjeći određivanje staratelja od strane suda za postavljanje staratelja.

Ovom punomoći opunomoćenik može odmah i nebirokratski, bez daljnih dokaza, djelovati u ime punomoćnika. Banke i štedionice često priznaju samo punomoći na svojim obrascima ili punomoći ovjerene od strane bilježnika.

Punomoć ne mora imati posebnu formu kod ovjere, treba biti sastavljena u pisanoj formi i osobno potpisana.

Bilježnici mogu ovjeriti potpis ispod punomoći ili cjeli dokument. Kod ovjere potpisa oni samo potvrđuju vjerodostojnost potpisa.

Kod ovjere dokumenta bilježnici opširno poučavaju o sadržaju i zajedno sa punomoćnikom sačinjavaju punomoć. Ova vrsta ovjere potrebna je ako opunomoćenik može ili treba raspolagati nekretninama ili npr. sudjelovanjem u nekoj firmi. Organi starateljstva također ovjeravaju potpise na punomoći ali nisu nadležni za ovjeru cjelog dokumenta.

Rezime

- U trenutku davanja punomoći punomoćnik mora biti poslovno sposoban.
- Punomoć za odlučivanje u ime pacijenta je privatnopravni sporazum između štićenika i osobe od njegovog/njenog povjerenja.
- Štićenik/ca sam(a) odlučuje o pojedinim ovlaštenjima punomoći.

Rheinland-Pfalz

LANDESAMT FÜR SOZIALES,
JUGEND UND VERSORGUNG

Rheinallee 97–101
55118 Mainz

Telefon 06131 967-260
www.lsjv.rlp.de

SERBOKROATISCH

Dostavio